

Секція "МОВА ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА В АНТРОПОЦЕНТРИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ"

ОНОМАСІОЛОГІЧНІ ТА СЕМАСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Голубченко Н. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник - канд. філол. наук, доцент Кобякова І. К.

У мові, як і в суспільстві, з плином часу спостерігаються зміни, з'являються нові поняття, які потім адаптуються з самою філологією та її законами. Такими є антропоніми і топоніми, бо, незважаючи на велику кількість досліджень в цій галузі, питання про їх значення та сутність все ще залишається відкритим. Немає єдиної точки зору ні про критерії включення іменників у даний розряд, ні про їх структуру, тобто не має і єдності у визнанні наявності структури значення досліджуваних одиниць.

Власні імена і назви являють собою значний прошарок лексики: вони становлять близько 25% від всіх іменників. Маючи свою граматику, свої особливості, власні імена і назви підкоряються загальним закономірностям, які виводяться на основі спостережень над загальними назвами і іменами, і в той же час самі можуть впливати на розвиток мови.

По наявності категоріальних, диференціальних ознак можна виявити, що система власних імен і назв за своїм складом неоднорідна. Виділяють підсистему саме "власних імен" і "назв", які привласнюються окремим особам, предметам, місцям, явищам і т.п. індивідуально в силу сформованих традицій, і які виконують в мові і мовленні чисто номінативну функцію, і підсистему власних імен і назв, привласнених у свій час окремим особам, предметам чи місцям, що перейшли з загальних імен і назв, і що стали відомими за якимись ознаками у результаті діяльності цих людей, властивостей цих предметів, місць тощо. З плином часу було декілька різних тенденцій передачі антропонімів і топонімів в письмовому вигляді. Але за останні роки в українській мові почала розвиватися окрема тенденція. Зараз власні англійські імена передаються за допомогою транскрипції, в основі якої лежить фонетичний принцип.

Топоніми як власні імена географічних об'єктів входять в коло дискусії, яка стосується того, чи мають власні імена лексичне значення при зіставленні їх із загальними іменниками. Також розглядається питання про те, що лінгвокраїнознавчий підхід до проблеми значення топонімів є доцільним, бо топоніми посідають значне місце у фонових знаннях носія певної мови і культури. Перш за все, це назви об'єктів країни, в якій він живе, тому використовується країнознавчий підхід у визначенні топонімів.

Існують англійські топоніми, які виникли з власних назв. Це можуть бути назви промислових районів, каналів, вулиць та ін. Англійські імена змінювали своє вживання впродовж століть під впливом тих чи інших факторів, таких, як вплив міфології, Біблії на свідомість людей. Важливим фактором також є вплив Реформації з усіма її змінами та Франції, як могутньої держави на різні аспекти життя, в тому числі і використання імен.

Випадки переходу англійських топонімів в загальні назви можна класифікувати таким чином: перехід топонімів у назви порід худоби і інших тварин; перехід топонімів у найменування виробів. Можна також сказати, що першою стадією перетворення топонімів в імена загальні було утворення стійких двокомпонентних словосполучень, в яких пізніше відбувалося випущення другого компонента.

Власне ім'я у мовній системі стоїть в маргінальному положенні і обумовлено подвійністю функціональної природи антропоніма. Також власне ім'я як елемент соціокоду певного соціуму являє собою "соціальний ген". Вважається, що за допомогою фреймів можна подавати знання у семантиці природної мови, поєднувати різноманітні знання людини і її досвід. Власні імена можуть мати вплив на контекст та зміст тексту певним чином. Якщо автор хоче змалювати напружену ситуацію, він використовує антропоніми для цього. За допомогою різного вживання одного і того ж імені різними людьми, автор може показати особливе ставлення кожної людини до цього героя (ставлення може бути прихильним, гнівним, офіційним та ін.).

Фразеологія тісно пов'язана з історією, культурою, традиціями й літературою народу, що говорить даною мовою. Цей зв'язок найбільш чітко простежується в тих фразеологічних одиницях, у склад яких входить власне ім'я. Чітко видно, що з того моменту, як власні імена увійшли до фразеологізмів, вони втратили свою головну функцію: називати людей, предмети, явища тощо. Вони стали невід'ємною частиною фразеологізма і не сприймаються в іншому контексті. Всі фразеологічні одиниці, що містять топоніми, підрозділяються на кілька підгруп.

Фразеологічні одиниці, до складу яких входять власні імена, пов'язані з побутом, літературою і фольклором англійців, були поділені на: фразеологічні одиниці з традиційними, популярними чоловічими і жіночими іменами; фразеологічні одиниці, що містять реальну антропонімію, що пов'язана з іменами видатних людей свого часу: монархів, політичних діячів, учених і винахідників, або не настільки великих, але що прославилися добрими або дурними справами; фразеологічні одиниці в яких власні імена взяті з літературних джерел; фразеологічні одиниці, що містять топоніми. У одній підгрупі фігурують назви вулиць, районів Лондона. Частина цих одиниць тісно пов'язана з минулим Лондона і його історією. У наступну підгрупу включені фразеологічні одиниці з назвами англійських графств, областей, районів, міст, рік. Простеживши взаємозв'язок топонімів-фразеологізмів з їх походженням, можна зрозуміти їх сутність та причини їх виникнення.